

Folk man talar om

I morgon, fredag, försvarar **Hjärdis Levin**, institutionen för historia, Umeå universitet, sin doktorsavhandling med titeln "Masken uti rosen. Nymalthusianism och födelsekontroll i Sverige 1880-1910. Propaganda och motstånd".

Den svenska debatten om nymalthusianismen under perioden 1880-1910 ingår som en del i en större kulturell omvandling. Nu påbörjas övergången från ett förindustriellt och fattigt samhälle till ett konsumtionssamhälle på hög teknisk nivå. Det nya samhället behöver njutningsbenägna människor med stora anspråk på livet, men också med en relativt disciplinerad karaktär och ett kontrollerat sexualliv.

Levin menar i sin avhandling att den långvariga debatten är ett uttryck för en strid mellan representanter för två olika världsåskådningar – idealism och materialism – som kämpar med varandra om hur det framtida samhället ska se ut.

Synen på kvinnan och hennes sexuella roll börjar märkbart förändras. En sådan förändring var

Västerbottens Folkblad Torsdag 19 maj 1994

nödvändig för att den klassiska borgerliga moralen skulle kunna ersättas av en mer tillåtande.

Den klassiska moralen försvaras i slutet av perioden nästan enbart av kvinnor och attackeras av nymalthusianer, socialdarwinister och socialdemokrater som alltför sträng för vanliga människor att efterleva.

Kvinnorna måste få större frihet och slippa ständiga graviditeter, men bör också bli mer sexuellt medvetna och tillgängliga för den enskilde mannen för att befrämja nationen och rasen.